

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ชญญานุช พุแก้ว

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สมุทรปราการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

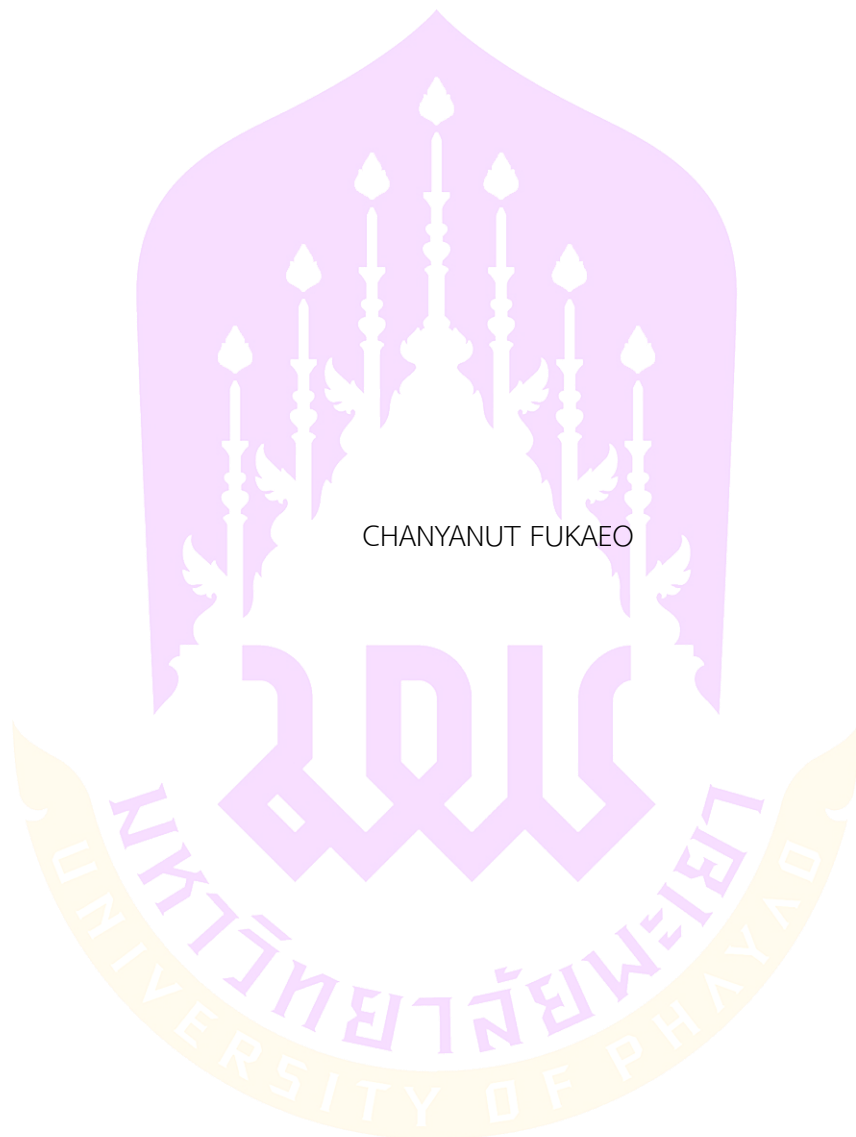
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

SCHOOL BASED - MANAGEMENT OF SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE SAMUTPRAKAN

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

August 2024

Copyright 2024 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สมุทรปราการ

ของ ชัยญานุช พุแก้ว

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนามรงค์)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักชิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ชญัญญาช พูแก้ว, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2567
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี
คำสำคัญ:	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นครูผู้สอน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามลักษณะชีวสังคม ได้แก่ ตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนของครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน ปีการศึกษา 2566 ด้วยโปรแกรม G*Powver 3.1 ได้จำนวน 148 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามลักษณะแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .958 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปน้อย คือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม และหลักการบริหารตนเอง ตามลำดับ 2) ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามลักษณะชีวสังคมจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาของครูผู้สอน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านหลักการกระจายอำนาจ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปี ขึ้นไป แตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปี – 10 ปี จำแนกตามขนาดโรงเรียนของครูผู้สอน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

Title: SCHOOL BASED - MANAGEMENT OF SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SAMUTPRAKAN

Author: Chanyanut Fukaeo, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2024

Advisor: Assistant Professor Dr. Somsak Aeamkongsee

Keywords: School Based Management, The Secondary Education Service Area Office Samutprakarn

ABSTRACT

This research studied school-based management (SBM) in Samut Prakan Secondary schools, It aimed to: 1) assess teachers' perceived SBM levels, and 2) compare these perceptions based on demographics (gender, education, experience, school size). The sample consisted of 148 teachers of Samut Prakan Secondary schools. The research tool was a 5 rating scale questionnaire with a reliability of .958. The statistics used in the data analysis were frequently, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA

The findings revealed that: 1) Overall SBM level was rated very high, with checks & balances being perceived as strongest, followed by decentralization, participation, and self-management. 2) Gender and education level showed no significant impact on SBM perception. Work experience only affected the perception of decentralization, with teachers having 10+ years of experience differing from those with 5-10 years. School size did affect perception, with larger schools reporting higher SBM levels overall.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ คอยชี้แนะ ตลอดจนตรวจตราแก้ไข และติดตามความก้าวหน้าอย่างใกล้ชิด คอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งในการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจนสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ) ประธานคณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรดา วัฒนานรงค์ อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ) กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ ดร.ธารินทร์ รसानนท์ รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรดา วัฒนานรงค์ อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ) และ ดร.พัชราภรณ์ ธรรมมา รองผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนบ้านสวน (จันอนุสรณ์) ชลบุรี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้คำแนะนำที่ดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาต่อไป และขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการที่ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัว เพื่อนร่วมงานโรงเรียนราชวินิตบางแก้วและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้คอยให้การสนับสนุน ให้กำลังใจมาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของท่าน

ชญัญญาช พุแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิด หลักการการบริหารสถานศึกษา.....	7
แนวคิด หลักการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	10
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	27
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	29
สัญลักษณ์ทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	30
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.....	31
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตาม ลักษณะชีวสังคมของครู.....	31
บทที่ 5 บทสรุป.....	37
สรุปผลการวิจัย.....	37
อภิปรายผลการวิจัย.....	38
ข้อเสนอแนะ.....	42
บรรณานุกรม.....	44
ภาคผนวก.....	48
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	49
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	50
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	54
ประวัติผู้วิจัย.....	59

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	14
ตาราง 2 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	17
ตาราง 3 แสดงจำนวนผู้บริหาร ครูและนักเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน	18
ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.....	25
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	30
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน	31
ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามเพศโดยรวมและ รายด้าน.....	32
ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและในรายด้าน	32
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน	33
ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ทำงานโดยรวมและรายด้าน.....	34
ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านหลักการกระจายอำนาจ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน เป็นรายคู่	35

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ
 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน 35

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันส่งผลให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี ผลกระทบ ที่มาจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเหล่านี้ ไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าเพียงเท่านั้น แต่ในทางกลับกันยังก่อให้เกิดความเสื่อมถอยทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ในประเทศไทยนั้น การพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนในวงกว้างทั้งด้านบวกและด้านลบ ความสามารถในการปรับตัวเพื่อให้ตอบสนองต่อโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วจึงเป็นเรื่องสำคัญ เป็นอย่างมาก ฉะนั้น องค์กรและสถาบันต่าง ๆ จึงต้องมีการปรับตัว และไม่หยุดพัฒนาเพื่อขับเคลื่อน ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ รวมไปถึงสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพ เพิ่มประสบการณ์ และขีดความสามารถให้แก่คนภายในประเทศ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีทักษะชีวิตพร้อมรับมือกับความ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (มานิตตา ชาญไชย, 2554)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนนโยบายปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 39 กำหนดสาระสำคัญ ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และยึดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น การกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ซึ่งเป็นแนวการปฏิวัติการศึกษา ที่มุ่งเน้นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้โรงเรียนหรือสถานศึกษา เพราะการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษา สนับสนุนให้ครูผู้สอน ได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนที่เติบโต เพื่อเป็นกำลังขับเคลื่อนประเทศต่อไปในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ถึงแม้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จะต้องการให้เกิดการจัดการศึกษาโดยใช้หลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม แต่ตามความเป็นจริงแล้ว

หลักความต้องการและหลักในการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน ครูต้องการมีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนแต่บางเขตการศึกษาก็ไม่ได้มอบอำนาจให้โรงเรียนดำเนินการแก่ครูอย่างแท้จริง โรงเรียนหลายแห่งยังขาดอิสระในการตัดสินใจ และถูกกำหนดมาจากหน่วยงานส่วนกลางให้นำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ในการบริหารโรงเรียนโดยไม่ได้เกิดจากความต้องการที่แท้จริงของครู ประกอบกับการขาดแคลนงบประมาณ ระยะเวลาไม่เพียงพอ การอบรมไม่เพียงพอ ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ส่วนกลางยังไม่ได้มอบอำนาจให้โรงเรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2544)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีพื้นที่ในความรับผิดชอบทั้งหมด 6 อำเภอ รวม 25 โรงเรียน มีพันธกิจหลักคือการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียน พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งสนับสนุนโรงเรียนและระบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา ตามกลยุทธ์ที่ 4 เป้าประสงค์ ข้อ 5 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท โดยมีแนวทางการพัฒนาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัด เพื่อบูรณาการการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การบริหารจัดการศึกษา จากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจัดการศึกษาของโรงเรียนหลายแห่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า โรงเรียนหลายแห่งอยู่ห่างไกลจากเขตพื้นที่การศึกษา ส่งผลต่อการติดต่อประสานงานเกิดความล่าช้า การบริหารจัดการยังไม่เกิดการกระจายอำนาจที่แท้จริง ขาดความคล่องตัวในการบริหารจัดการการศึกษา อีกทั้งโรงเรียนแต่ละแห่งมีบริบทและทรัพยากรที่แตกต่างกัน การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอาจทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างโรงเรียนที่มีทรัพยากรมากกับโรงเรียนที่มีทรัพยากรน้อย ส่งผลให้การให้บริการทางการศึกษามีคุณภาพแตกต่างกันไป (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ, 2566)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จากการศึกษาหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เป็นรูปแบบการบริหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้ตรงกับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่งแล้วนั้น

หากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สามารถนำเอากลยุทธ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนได้อย่างจริงจัง ก็จะสามารถพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพในทุกด้าน ช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ จากความสำคัญและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการวางแผนพัฒนาการบริหารงานในโรงเรียน และนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารงานภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนของครูผู้สอน

สมมติฐานการวิจัย

ครูผู้สอนที่มี เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสังเคราะห์จากแนวคิด หลักการของหน่วยงานราชการ นักวิชาการ และนักการศึกษา ผู้วิจัยได้พิจารณาสรุปหลักการบริหารเป็น 4 หลักการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ
2. หลักการมีส่วนร่วม
3. หลักการบริหารตนเอง
4. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 25 โรงเรียน รวม 2,275 คน

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

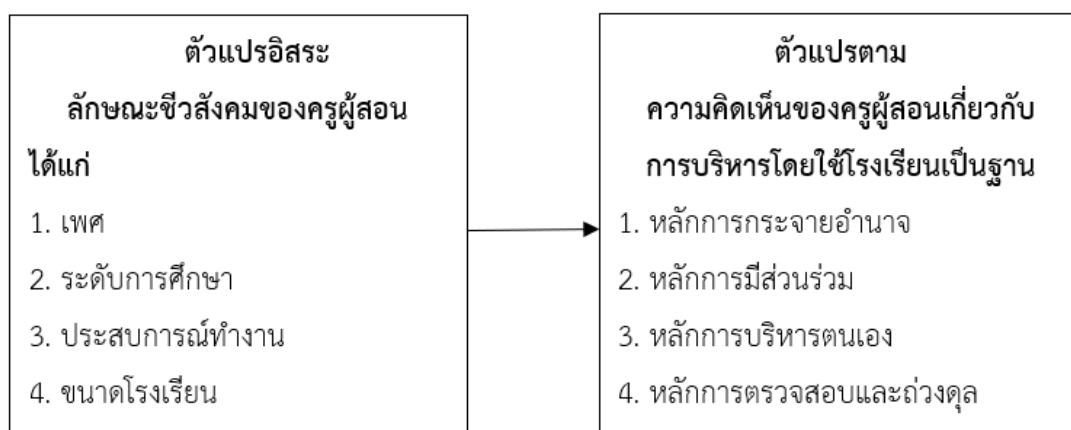
1. เพศ
  - 1.1 ชาย
  - 1.2 หญิง
2. ระดับการศึกษา
  - 2.1 ปริญญาตรี
  - 2.2 สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ทำงาน
  - 3.1 ต่ำกว่า 5 ปี
  - 3.2 5 ปี-10 ปี
  - 3.3 10 ปี ขึ้นไป
4. ขนาดโรงเรียน
  - 4.1 ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
  - 4.2 ขนาดใหญ่พิเศษ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตัวแปรดังกล่าวกำหนด
จากการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ ของหน่วยงานราชการ นักวิชาการ และนักการศึกษา เกี่ยวกับการ
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4 หลักการ คือ

1. หลักการกระจายอำนาจ
2. หลักการมีส่วนร่วม
3. หลักการบริหารตนเอง
4. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การจัดการศึกษาโดยการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่โรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารงานอย่างคล่องตัวทั้งบริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมีการตรวจสอบคุณภาพและควบคุมมาตรฐานในการบริหารงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งในการวิจัยนี้วัดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จากความคิดเห็นของครูผู้สอน ประกอบด้วย 4 หลักการ ดังนี้

1.1 หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจในการบริหารหรือการตัดสินใจให้แก่โรงเรียน โดยโรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารจัดการภายในโรงเรียนอย่างชัดเจนและเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็นด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับภารกิจหลักและการจัดการศึกษาให้เป็นเอกภาพ โดยมีการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานแก่ครูและบุคลากรตามความรู้ความสามารถ

1.2 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และ

หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ พร้อมกับบูรณาการใช้ทรัพยากรและความรู้จากชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 หลักการบริหารตนเอง หมายถึง โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรได้อย่างอิสระ สามารถเลือกวิธีปฏิบัติตามศักยภาพยืดหยุ่นตามสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ โดยไม่รอการตัดสินใจจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียว มีแผนการพัฒนาดตนเองให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และบริบทของโรงเรียน มีแผนปฏิบัติการรองรับเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน สามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันถ่วงที โดยไม่ได้รับการสั่งการจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียว

1.4 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาในการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานในการบริหารงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ โดยมีการจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมภารกิจและสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษา พร้อมกับประชาสัมพันธ์การดำเนินงานแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และเปิดเผยต่อสาธารณะ

2. ครูผู้สอน หมายถึง บุคคลที่ได้รับบรรจุในตำแหน่งข้าราชการครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 25 โรงเรียน

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 25 โรงเรียน

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ในการพิจารณาส่งเสริม สนับสนุน กำหนดนโยบาย และแนวการดำเนินงานในการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้แก่โรงเรียนในสังกัดต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขอบเขตดังนี้

1. แนวคิด และหลักการการบริหารสถานศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหารและการบริหารสถานศึกษา
  - 1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
  - 1.3 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิด และหลักการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
  - 2.1 ความเป็นมาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
  - 2.2 ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
  - 2.3 ความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
  - 2.4 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
  - 2.5 หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
  - 2.6 ประโยชน์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
  - 2.7 กลยุทธ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสู่ความสำเร็จ
3. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด หลักการการบริหารสถานศึกษา

ความหมายการบริหาร

เวียร์ริช และคูนตซ์ (Weirich and Koontz, 2004 อ้างอิงใน เกวลี เกร็มย์, 2561, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการออกแบบและดำเนินการเพื่อให้แต่ละคนทำงานร่วมกันได้ในสภาวะแวดล้อมนั้น ๆ ทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพบังเกิดผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

คูนต์ และโอดอนเนล (Koontz and O'Donnell, 1972 อ้างอิงใน พระอนันต์ แพ่งวงศ์, 2566, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการอาศัยคน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นปัจจัยในการปฏิบัติงาน

สมชาย เทพแสง (2560, หน้า 3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรหรือ กำหนดนโยบายให้บรรลุอย่างน้อย 3 E คือ Equality (ความเสมอภาค) Equity (เป็นธรรม) และ Ethics (มีจริยธรรม)

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยมีการนำ การวางแผน การจัดองค์กร จัดสรรทรัพยากรใช้อย่างคุ้มค่าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ความหมายการบริหารสถานศึกษา

กู๊ด (Good, 1973 อ้างอิงใน ไพฑูรย์ สุขผลานันท์, 2558, หน้า 14) กล่าวว่า การบริหาร สถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการ สถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจสถานศึกษาและการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมด ในสถานศึกษา ตลอดจนถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร

แคมป์เบลล์ (Campbell, 1977 อ้างอิงใน อรุณี ทองนพคุณ, 2558, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุผล ตามเป้าหมาย

จำลอง นักพ่อน (2553, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ คือ การบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพจะยึดเป้าหมาย คือ คุณภาพการศึกษาของนักเรียน โดยมีงานวิชาการเป็นหลัก งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้นักเรียนบรรลุจุดหมาย ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่วนงานอื่นเป็นงานสนับสนุนและเป็นงานเสริมให้งานวิชาการประสบผลสำเร็จ ยิ่งขึ้น

บุญรัตน์ วงศ์ใหญ่ (2559, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกันให้การศึกษาแก่สมาชิกที่อยู่ในสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และกระบวนการอย่างมีระบบ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ในการวางแผนการจัดการองค์การอย่างมีระบบแบบแผน เพื่อให้ผู้ได้รับการศึกษาเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ กระบวนการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และสนองความต้องการ ในด้านการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

คูนต์ซ์ และมิสเกล (Koontz and Miskel, 2001 อ้างอิงใน อรุณี ทองนพคุณ, 2558, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นเรื่องของการจัดการคุณภาพในองค์กร ซึ่งจะก่อให้เกิดความสามารถทางวิชาการในการสร้างความรู้ มีผลที่ดีย่อมทำให้เกิดประชาคมแห่งการเรียนรู้ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า คุ่มเงิน หรือมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด

คิมโบรห์ (Kimbrough, 2000 อ้างอิงใน นิพันธ์ ยอดดี, 2564, หน้า 13) กล่าวว่า สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้น ในการบริหารการศึกษา จึงจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานสถานศึกษา มีทักษะทางการบริหาร การศึกษา เทคนิคและวิธีการในการบริหารงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา เพื่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2559, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ประเทศที่มีนักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มองเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติ ประเทศก็จะมีความรุ่งเรือง

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะการศึกษาคือรากฐานสำคัญ ในการพัฒนากำลังคนในชาติให้มีคุณภาพ ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการทุกอย่างในสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และสามารถสร้างรากฐานความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษา เพื่อเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐาน และเกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่อง

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาออกเป็นบริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไปซึ่งมีภารกิจดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 35) กล่าวว่า บริหารงานวิชาการมีภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยการวางแผน ให้คำปรึกษา ส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนะแนวทางให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมถึงการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการนิเทศภายใน การวัดและประเมินผลการเรียน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

บริหารงานงบประมาณ มีภารกิจงานเกี่ยวกับการศึกษาการวิเคราะห์การจัดและพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษา มีการวางแผนกลยุทธ์ จัดทำข้อมูลทรัพยากร จัดทำระบบฐานข้อมูล

สินทรัพย์ และจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา มีการกำกับ ตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงาน ผลการใช้เงินงบประมาณของสถานศึกษา

บริหารงานบุคคล มีภารกิจงานที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ วางแผนและเสนอแนะ การแต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีเกณฑ์การประเมินผลงาน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ จัดทำทะเบียนประวัติ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการส่งเสริมพัฒนา สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจ ในการทำงาน

บริหารทั่วไป มีภารกิจงานเกี่ยวกับการวางแผน ออกแบบระบบงานธุรการ จัดระบบ ฐานข้อมูล และระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา มีการประสานงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้การบริการและประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศแก่สาธารณชน รวมถึงการจัดระบบ ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทุกฝ่าย ในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานในสถานศึกษา ที่มีการกระจายอำนาจในการบริหารงานแบ่งออกเป็น 4 งานบริหาร เพื่อให้การบริหารงานของ สถานศึกษามีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารงานลักษณะนี้จะสอดคล้องตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอีกด้วย

แนวคิด หลักการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ความเป็นมาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

เบกเกอร์ และเมอร์ฟี (Becker and Murphy, 1996 อ้างอิงใน กรกมล เพิ่มผล, 2554, หน้า 14) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้รับอิทธิพลมาจากวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม ที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการ โดยมีหลักการ วิธีการ และกลยุทธ์ ในการทำให้องค์กร มีประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้ผลการปฏิบัติงานสูงขึ้น มีคุณภาพสร้างกำไร สร้างความพึงพอใจ แก่ลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นให้มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมและมอบอำนาจให้มีการตัดสินใจ แบบเบ็ดเสร็จที่สาขาหรือหน่วยงานย่อย ในวงการศึกษาศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ได้พยายามแสวงหานวัตกรรมที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา จนกระทั่ง ปี ค.ศ. 1980 มีการศึกษา พบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้น ต้องปรับปรุงกระบวนการโดยมุ่งปรับ ระบบโครงสร้างการบริหารในโรงเรียนใหม่ ให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษาไปยัง โรงเรียนให้มากขึ้น ให้โรงเรียนบริหารโดยแบบมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ มากขึ้น

บุญมี เณรยอด (2546, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานขึ้นในประเทศ สหรัฐอเมริกา เป็นแห่งแรก แล้วแพร่หลายไปยังประเทศอื่น ๆ ทั่วทุกภูมิภาคของโลก ในประเทศไทย นิยมเรียกว่า School – Based Management (SBM) จนกระทั่ง เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ

เริ่ม ใช้คำว่า “การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน” ในการวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2541 ต่อมา อุทัย บุญประเสริฐ ได้ใช้คำว่า “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management) ในปี พ.ศ. 2543

ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หน้า 24 หมวด 5 มาตรา 39 และมาตรา 40 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาออกเป็น 4 ฝ่าย โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นองค์คณะบุคคล ทำหน้าที่ด้านการบริหารจัดการโดยมีโรงเรียนเป็นฐานหรือศูนย์กลางการดำเนินงานด้านการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจบริหาร และจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา โดยยึดคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญนักการศึกษาหลายท่าน และองค์กรต่าง ๆ หลายองค์กรได้ให้ความหมายของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

คอนเวล (Caldwell, 1990 อ้างอิงใน พิมพ์รักษ์ สามัคภูมิพิมพ์, 2556, หน้า 22) กล่าวว่า เป็นการกระจายอำนาจให้เกิดการตัดสินใจในระดับโรงเรียนภายใต้กรอบนโยบายของท้องถิ่นและของรัฐ ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนยังมีความรับผิดชอบที่จะตรวจสอบได้ในการใช้ทรัพยากรที่จัดสรรให้

เฉิง (Cheng, 1996 อ้างอิงใน จิรัสสา ไชยแก้ว, 2559, หน้า 11) กล่าวว่า เป็นการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนที่มาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพแก่สถานศึกษา

จามจรี จำเมือง (2558, หน้า 8) กล่าวว่า เป็นการบริหารจัดการที่จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจการบริหารและการศึกษาจากรัฐบาลกลางไปยังโรงเรียน เพื่อให้อิสระและความยืดหยุ่นภายใต้คณะกรรมการโรงเรียน (School Board หรือ School Committee หรือ School Council) เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนอย่างดีที่สุด

สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การมุ่งกระจายอำนาจให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระ ประหยัดทรัพยากรในทุกๆด้าน และเหมาะสมกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่นในระยะยาว

ความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

เวย์น และมิสเคิล (Wayne and Miskel, 2005 อ้างอิงใน ภัทรารุช มีทรัพย์มัน, 2556, หน้า 20) กล่าวว่า การนำหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ส่งผลดีต่อการบริหารและการจัดการศึกษาโดยรวม เนื่องจากเป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา มีการสร้างเครือข่ายและเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ และตัวแทนองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน การบริหารและการตัดสินใจเกิดความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากการบริหารในรูปองค์คณะบุคคล

นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในโรงเรียน เนื่องจากการกระจายความรับผิดชอบให้ทีมงานต่าง ๆ ในโรงเรียน จะทำให้เกิดผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในโรงเรียนจะผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำในทีมงานเกิดการติดต่อสื่อสารภายในทีมงาน และระหว่างหน่วยงานภายในโรงเรียนมากขึ้น อันจะทำให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้และเข้าใจนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันบุคลากรมีขวัญและกำลังใจดีขึ้น เนื่องจากมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการบริหารเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการริเริ่มโครงการใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

เบค และเมอร์ฟี (Beck and Murphy, 1995 อ้างอิงใน ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2553, หน้า 210; สมาน อัครภูมิ, 2553, หน้า 100) กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมี 4 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ผู้บริหารมีบทบาทหลัก (Administrative Control) จะยึดการตัดสินใจจากผู้บริหารเป็นหลัก รูปแบบที่ครูมีบทบาทหลัก (Professional control) จะกำหนดให้ครูเป็นส่วนสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษา รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control) จะกำหนดให้บุคคลในชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ และรูปแบบผสมผสาน (Hybrid Model) เป็นการรวมกันระหว่าง 2-3 รูปแบบ ขึ้นอยู่กับความสำคัญในเรื่องที่ต้องการจะตัดสินใจ

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลักอำนาจการตัดสินใจในการจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารเพียงคนเดียว รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก เพราะครูจะรับทราบปัญหาได้ดีที่สุดเนื่องจากอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน และสื่อสารโดยตรงกับผู้ปกครอง รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทเป็นหลักเนื่องจากการศึกษาควรตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด อำนาจการตัดสินใจขึ้นอยู่กับคณะกรรมการโรงเรียนและชุมชน รูปแบบผสมผสานขึ้นอยู่กับเรื่องที่ต้องการตัดสินใจ

หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2544, หน้า 3) กล่าวว่า หลักการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต้องมีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและไปยังโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีแนวทางในการบริหารภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) มีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ และการกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และวัฒนธรรม โดยผู้บริหารให้การสนับสนุน และอำนวยความสะดวก โรงเรียนมีการเตรียมพร้อมในการตรวจสอบการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เสมอ

กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 9) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางระบบของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดภารกิจ ยุทธศาสตร์ประยุกต์เทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนทุกคนเป็นสำคัญ สามารถบริหารให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการกระจายอำนาจการทำงานเป็นทีมหรือในรูปคณะกรรมการทั้งในระดับแนวนอนและแนวตั้ง ตามสายการบังคับบัญชาและในระดับแนวนอนตามชั้นทั้งในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมสนับสนุน ส่งเสริม ของผู้ปกครอง ชุมชนและของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการประกันคุณภาพและมีการตรวจสอบคุณภาพของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอยึดหลักประชาธิปไตย ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และแสดงความรับผิดชอบร่วมกันในผลลัพธ์ของการตัดสินใจ ตามกฎหมาย มีการเสนอรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนของสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2548, หน้า 16) กล่าวว่า หลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานคือการที่โรงเรียนได้รับมอบอำนาจในการบริหารจัดการตนเองให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน มีการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ตามศักยภาพของโรงเรียน จัดตั้งให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา (School Board หรือ School Council) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนดำเนินการ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมไปถึงการที่โรงเรียนแสดงถึงคุณภาพ คุณธรรม ความโปร่งใส เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และแสดงต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี

จรุณี แก้วเฮียน (2557, หน้า 214); จามจุรี จำเมือง (2558, หน้า 9); รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556, หน้า 183); สัมมา รัตนิตย์ (2556, หน้า 149-150); อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 9) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้น ควรกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียนให้มากที่สุด

เพื่อลดความล่าช้า และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยการให้มีส่วนร่วมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนมีการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการด้วยตนเองด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ให้สอดคล้องกับความพร้อมและสถานการณ์ เพื่อบรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนกลาง โดยคณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ รวมไปถึงคืนอำนาจแก่ประชาชนในการจัดการศึกษา โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวยุว องค์กรชุมชน สถานประกอบการ มีสิทธิ์ในการจัดการศึกษาได้

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน								ความถี่
	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2544)	กลุ่มติดตามและประเมินผล (2548)	สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2548)	อุทัย บุญประเสริฐ (2543)	จตุณี เก้าเอียน (2557)	สัมมา รณินธ์ (2556)	รุ่งชัชดาพร เวทชะชาติ (2556)	จามจุรี จาเมือง (2558)	
1. หลักการกระจายอำนาจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
2. หลักการมีส่วนร่วม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
3. หลักการคืนอำนาจ				✓	✓	✓	✓	✓	5
4. หลักการบริหารตนเอง	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
6. ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน	✓								1
7. การพัฒนาทั้งระบบ	✓								1
8. การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา		✓							1
9. การวางระบบของสถานศึกษา		✓							1
10. การประกันคุณภาพ		✓							1
11. การพัฒนาวิชาชีพ		✓							1
12. การบริหารจัดการ		✓							1

จากตาราง 1 สรุปหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเลือกด้านที่มีความถี่ของข้อมูลตั้งแต่ 7 ขึ้นไป โดยได้จำนวน 4 หลักการ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักบริหารตนเอง และหลักตรวจสอบและถ่วงดุล

ประโยชน์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

กรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 22-24) กล่าวว่า การดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ประสบความสำเร็จ จะเกิดประโยชน์อย่างมากต่อสถานศึกษา โดยจะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางในด้านงบประมาณ การจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาหลักสูตรอย่างอิสระ ทำให้โรงเรียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนยังส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นและทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ การบริหารโดยคณะกรรมการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียช่วยสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและแรงผลักดันจากทุกฝ่าย การสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทำให้ทุกฝ่ายรับรู้และเข้าใจตรงกัน สามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นจากการร่วมมือกันของทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้ใช้บริการจึงมีความพึงพอใจและยอมรับโรงเรียนมากยิ่งขึ้นเพราะการบริหารตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ตรงจุด

สรุปได้ว่า ประโยชน์ที่มีต่อโรงเรียนในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้โรงเรียนเกิดความคล่องตัวจากควมมีอิสระในการบริหาร ผู้เรียนมีประสิทธิภาพเนื่องจากเกิดจากการบริหารจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์ที่ได้ตรงกับความต้องการของชุมชน บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความพึงพอใจในการทำงานของชุมชน เกิดการรับรู้และมีความเข้าใจอันดีต่อกัน เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร

กลยุทธ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสู่ความสำเร็จ

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 202-203) กล่าวว่า กลยุทธ์สำคัญในการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประกอบด้วย การกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน โดยคณะกรรมการต้องมาจากการสรรหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นตัวแทนของกลุ่มอย่างแท้จริง มีการจัดอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติให้กับคณะกรรมการเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างครู อาจารย์ และคณะกรรมการ ตลอดจนจัดตั้งเครือข่ายคณะกรรมการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ พัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ และการให้สวัสดิการและสิทธิพิเศษที่เหมาะสมแก่คณะกรรมการตามสมควร

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556, หน้า 196) กล่าวว่า กลยุทธ์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต้องสร้างความตระหนักแก่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครู เพื่อให้การใช้อำนาจหน้าที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และมีการเสริมแรงสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในทุกระดับบริหาร เป็นผู้นำที่สนับสนุนการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ และจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นครูมืออาชีพ ทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะส่งผลต่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สรุปได้ว่า กลยุทธ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสู่ความสำเร็จ ต้องอาศัยหลายองค์ประกอบ เช่น การสร้างความตระหนักแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การกำหนดวิสัยทัศน์ บทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน การประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง การสรรหาคัดเลือกคณะกรรมการที่มีความสามารถ เน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ เพราะจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564 ซึ่งครอบคลุมท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานตั้งอยู่ที่เลขที่ 34/6 อาคารวิระรอดเรือง ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10270 โดยมีหน้าที่บริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2564 เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด มีอำนาจหน้าที่พัฒนานโยบายและมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงการจัดทำแผนการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์และจัดตั้งงบประมาณสำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานในพื้นที่ ตรวจสอบ และติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาวิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ประสานการระดมทรัพยากร ทั้งทางด้านบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษา นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังมีหน้าที่จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ประสานส่งเสริมการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน

และองค์กรอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาในรูปแบบหลากหลาย รวมถึงประสานการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ, 2565, หน้า 1)

การบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พุทธศักราช 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2560 ข้อ 6 โดยแบ่งออกเป็น 10 กลุ่มงานหลัก ได้แก่ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มนโยบายและแผนงาน กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีและการสื่อสาร กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มกฎหมายและคดี และหน่วยตรวจสอบภายใน การแบ่งส่วนราชการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยแต่ละกลุ่มงานมีหน้าที่และความรับผิดชอบเฉพาะด้าน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน

ขอบข่ายภารกิจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 25 โรงเรียน แบ่งการบริหารออกเป็น 4 สหวิทยาเขต ได้แก่ สหวิทยาเขตเมืองปราการ 6 โรงเรียน สหวิทยาเขตสุวรรณภูมิปราการ 7 โรงเรียน สหวิทยาเขตวิทย์ปราการ 6 โรงเรียน สหวิทยาเขตป้อมปราการ 6 โรงเรียน รวมทั้งหมด 25 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 5 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 11 โรงเรียน

ตาราง 2 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	เกณฑ์นักเรียน	จำนวน (แห่ง)
ขนาดเล็ก	499 คนลงมา	3
ขนาดกลาง	500 – 1,499 คน	5
ขนาดใหญ่	1,500 – 2,499 คน	6
ขนาดใหญ่พิเศษ	ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป	11
รวม		25

ตาราง 3 แสดงจำนวนผู้บริหาร ครูและนักเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (คน)	ข้าราชการครู (คน)	จำนวน (แห่ง)
ขนาดเล็ก	5	31	3
ขนาดกลาง	15	230	5
ขนาดใหญ่	24	518	6
ขนาดใหญ่พิเศษ	44	1,496	11
รวม	88	2,275	25

นโยบายและทิศทางการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้ดำเนินการวิเคราะห์บริบทและการจัดการศึกษาของสำนักงาน ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2565) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

องค์กรที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสู่อนาคต ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพอย่างมีคุณภาพ

2. พันธกิจ

2.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร มีคุณธรรมจริยธรรม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology)

2.2 ส่งเสริม ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ

2.3 สนับสนุนสถานศึกษาและระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมอย่างมีคุณภาพ

2.4 ส่งเสริมระบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ในสังกัดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามหลักธรรมาภิบาล

3. เป้าประสงค์

3.1 ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย

3.2 ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐาน สู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

3.3 เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.4 ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัย จากภัยคุกคาม 9 รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์ สามารถ ปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การมีสุขภาวะที่ดี

3.5 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้ง จิตวิญญาณความเป็นครู

3.6 สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการ ที่ได้มาตรฐานมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

4. กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

รุ่งทิพย์ ยวงลำไย (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ระดับการบริหารโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้บริหารโรงเรียน 3 คน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารควรกำหนดโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มศักยภาพ รวมถึงให้คณะกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม และมีความพร้อมให้คณะกรรมการโรงเรียนและส่วนกลาง ตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการศึกษา

นิพันธ์ ยอดดี (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราสาร เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณารายด้าน ผลวิจัยพบว่า หลักการกระจายอำนาจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลักการพัฒนาทั้งระบบกับหลักการความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอายุแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน มีผู้เสนอแนะเกี่ยวกับหลักการพัฒนาทั้งระบบมากที่สุด รองลงมา หลักการความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารตนเอง และหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนน้อยที่สุด

เกวลี เกร็มย์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบประเด็นที่น่าสนใจจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษา คือ ต้องคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาและประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

จุรีรัตน์ ทัดแก้ว (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายด้านมีความคิดเห็นต่างกัน ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน

และด้านการบริหารตนเอง โดยครูเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าครูเพศชาย ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านมีความคิดเห็นต่างกัน ด้านการกระจายอำนาจครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 10-20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี

ณัฐวุฒิ ชื่นชอบภมล (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของกลุ่มสหวิทยาเขตพลอยไพลิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ทักษะของครูผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลการเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี และปริญญาโทขึ้นไป มีทักษะต่อการจัดการบริหารในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารตนเอง และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีทัศนคติต่อการจัดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ณัทกุลพัชร ดาศรี (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มโรงเรียนอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารตนเองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กตามลำดับ

ศิวพร สิทธิพันธ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

พรรณรังษี อินทมะโน (2566) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ วุฒิมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านในหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดสถานศึกษามีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

งานวิจัยต่างประเทศ

เดลานีย์ (Delancy, 2001) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับพัฒนาการของโรงเรียนเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกรณีศึกษาที่เขตการศึกษา Edmonton ประเทศแคนาดา ผลวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารรับรู้ว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีผลต่อพัฒนาการของโรงเรียน และข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยนี้คือ สไตล หรือแบบของภาวะผู้นำของครูใหญ่เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ งานวิจัยนี้เสนอแนะว่าการตัดสินใจนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ควรยึดพัฒนาการของโรงเรียนเป็นเหตุผลสำคัญ

วิลสัน (Wilson, 2001) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในรัฐอัลเบอร์ตา (Alberta): การรับรู้ของผู้นำในโรงเรียนของรัฐ ค.ศ.1994 - 1997 (School-based management in Alberta : perceptions of public school leaders 1994 - 1997) ผลวิจัยพบว่า ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเกิดจากผู้นำในโรงเรียนมีบทบาทในการตัดสินใจ เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน และพัฒนาการสื่อสาร ผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หรืออำนวยความสะดวกผู้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนรู้สึกพอใจกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

พาร์ค (Park, 2000 อ้างอิงใน สถงษ์ จิตนอก, 2548) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างชุมชนโรงเรียนที่ปกครองตนเอง: การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในเกาหลี ผลวิจัยพบว่า คณะกรรมการโรงเรียนไม่มีบทบาทตามที่คาดหวัง อำนาจการตัดสินใจด้านหลักสูตร งบประมาณ บุคลากร ยังคงอยู่ที่ส่วนกลาง รัฐบาลและเขตการศึกษาไม่ได้กระจายอำนาจให้โรงเรียนเพียงพอ ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อครูและผู้ปกครองมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในสิ่งการมากที่สุด ซึ่งบทบาทหน้าที่เหล่านี้ต้องถูกกำหนดไว้ในนโยบายทุกระดับ

แมคโคลเลอร์ (McCullor, 1998 อ้างอิงใน ปณต จตุพศ, 2551) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน 3 โรงเรียนขนาดกลาง ในเมืองเซนต์ปอลและมินิโซต้า เพื่อเปรียบเทียบวิธีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความจริงจังในการทำงานตามหน้าที่ของตนมากกว่าการให้คำปรึกษา ผู้นำโรงเรียนมีความจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรม และกระจ่างชัดในเรื่องกฎระเบียบของโรงเรียน จากการศึกษาเอกสารพบความรับผิดชอบรายบุคคลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การทำงานของสภาโรงเรียนไม่ตรงตามทฤษฎีและขาดอำนาจในการจัดการบางเรื่อง และไม่มีแผนงานที่ตรวจสอบได้ และไม่มีการควบคุมการใช้เงินของโรงเรียน

สรุปจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ว่า แนวทางเกี่ยวกับการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้รับอิทธิพลมาจากวงการธุรกิจ และอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการของประเทศสหรัฐอเมริกา ในวงการศึกษาก็ได้พยายามนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งปรับปรุงกระบวนการ และระบบโครงสร้างการบริหาร หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นเครื่องมือและกลยุทธ์สำคัญในการบริหารสถานศึกษาที่ยึดหลักการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาให้ผู้บริหารมีอำนาจในการตัดสินใจ เกิดความคล่องแคล่วในการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป นอกจากนี้สถานศึกษายังมีอิสระในการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด ซึ่งพบว่าหลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักบริหารตนเอง และหลักตรวจสอบและถ่วงดุล การนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขสำคัญหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการสร้าง ความตระหนักแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน การประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง การสรรหาคัดเลือกคณะกรรมการที่มีความสามารถ เน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ เพราะจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หากสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาได้ตามหลักการบริหารใช้โรงเรียนเป็นฐานย่อมส่งผลทำให้การศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการศึกษาแห่งชาติ และความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถแก้ปัญหาทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการพัฒนาในระยะยาว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 25 โรงเรียน รวม 2,275 คน จำแนกเป็นครูที่สอนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 31 คน ครูที่สอนโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 230 คน ครูที่สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 518 คน ครูที่สอนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1,496 คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power 3.1 (Faul, et. al., 2009) ด้วยค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ .3 มีค่าแอลฟา (α) เท่ากับ 0.05 ค่าเพาเวอร์ ($1 - \beta$) เท่ากับ 0.95 ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 148 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละขนาดโรงเรียน

หลังจากได้กลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน จำนวน 148 คน ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน ดังนี้

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ขนาดโรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่	779	51
ขนาดใหญ่พิเศษ	1,496	97
รวม	2,275	148

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามกรอบ แนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการ บริหารตนเอง 4) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนสอบถาม แบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับปฏิบัติมาก

3 หมายถึง มีระดับปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหาตามนิยามศัพท์ ตัวแปรที่ศึกษาและกำหนดตัวชี้วัด

2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยประเด็น คำถามตามตัวชี้วัด โดยให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC)

4. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคำถามแต่ละข้อ ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและลงความคิดเห็นข้อคำถามแต่ละข้อถึงความสอดคล้องและวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

กำหนดความคิดเห็นตามเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Reliability) โดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970) พบว่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละหลักการ ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ เท่ากับ .774 หลักการมีส่วนร่วม เท่ากับ .758 หลักการบริหารตนเอง เท่ากับ .917 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล เท่ากับ .920

7. นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 148 คน

2. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดทำเป็น Google Form ให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดำเนินการในเวลา 14 วัน

3. รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การกำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51-5.00 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียนโดยใช้การทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีเซฟเฟ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

3.1 การทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียนของครูผู้สอน

3.2 การทดสอบค่าเอฟ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครูผู้สอน เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของความแปรปรวนจะใช้สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเซฟเฟ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

1. การเปรียบเทียบ 2 กลุ่มโดยใช้การทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน

2. การเปรียบเทียบมากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้วยการทดสอบค่าเอฟ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของความแปรปรวนจะใช้สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเซฟเฟ

สัญลักษณ์ทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

M แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพรรณนา ในการแจกแจงแบบ t

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพรรณนา ในการแจกแจงแบบ F

SS แทน ผลบวกคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้วยยกกำลังสอง

MS แทน ค่าความแปรปรวน

df แทน องศาแห่งความแปรปรวน

p แทน ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะชีวสังคม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 148 คน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังรายละเอียด ตาราง 5

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	n = 148	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	73	49.30
2. หญิง	75	50.70
ระดับการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	85	57.40
2. สูงกว่าปริญญาตรี	63	42.60
ประสบการณ์ทำงาน		
1. ต่ำกว่า 5 ปี	40	27.00
2. 5ปี 10 –ปี	69	46.60
3. 10 ปี ขึ้นไป	39	26.40
ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่	51	34.50
2. ขนาดใหญ่พิเศษ	97	65.50
รวม	148	100

จากตาราง 5 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 และเพศหญิง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 50.70 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 57.40 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปี – 10 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 46.60 มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มี 4 หลักการ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	n = 148		ระดับ	อันดับ
		M	SD		
1.	หลักการกระจายอำนาจ	4.68	.29	มากที่สุด	2
2.	หลักการมีส่วนร่วม	4.65	.33	มากที่สุด	3
3.	หลักการบริหารตนเอง	4.63	.33	มากที่สุด	4
4.	หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	4.70	.31	มากที่สุด	1
	รวม	4.67	.28	มากที่สุด	

จากตาราง 6 แสดงว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.67, SD = .28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้ง 4 หลัก อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (M = 4.70, SD = .31) หลักการกระจายอำนาจ (M = 4.68, SD = .29) หลักการมีส่วนร่วม (M = 4.65, SD = .33) และหลักการบริหารตนเอง (M = 4.63, SD = .33)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามลักษณะชีวสังคมของครู

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามลักษณะชีวสังคมของครู ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน โดยใช้ในการทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่าง

ที่เป็นอิสระจากกัน และจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ด้วยการทดสอบค่าเอฟ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของความแปรปรวนจะใช้สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	เพศ				t	p
		ชาย (n = 73)		หญิง (n = 75)			
		M	SD	M	SD		
1.	หลักการกระจายอำนาจ	4.66	.31	4.71	.28	-1.02	.31
2.	หลักการมีส่วนร่วม	4.65	.30	4.65	.36	-.01	.99
3.	หลักการบริหารตนเอง	4.65	.29	4.61	.36	.67	.50
4.	หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	4.68	.33	4.71	.30	-.68	.49
	รวม	4.66	.27	4.67	.29	-.26	.73

จากตาราง 7 แสดงว่า ไม่พบความแตกต่างของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้าน

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและในรายด้าน

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับการศึกษา				t	p
		ปริญญาตรี (n = 85)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 63)			
		M	SD	M	SD		
1.	หลักการกระจายอำนาจ	4.66	.29	4.72	.29	1.25	.21
2.	หลักการมีส่วนร่วม	4.63	.33	4.68	.34	.84	.40
3.	หลักการบริหารตนเอง	4.61	.31	4.66	.35	.83	.41
4.	หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	4.69	.28	4.71	.35	.35	.72
	รวม	4.65	.27	4.69	.29	.92	.36

จากตาราง 8 แสดงว่า ไม่พบความแตกต่างของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ประสบการณ์ทำงาน					
		ต่ำกว่า 5 ปี (n = 40)		5 ปี – 10 ปี (n = 69)		10 ปี ขึ้นไป (n = 39)	
		M	SD	M	SD	M	SD
1.	หลักการกระจายอำนาจ	4.58	.26	4.70	.32	4.75	.25
2.	หลักการมีส่วนร่วม	4.56	.30	4.68	.33	4.70	.34
3.	หลักการบริหารตนเอง	4.53	.29	4.69	.32	4.63	.37
4.	หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	4.64	.29	4.70	.33	4.75	.31
	รวม	4.58	.24	4.69	.29	4.71	.28

จากตาราง 9 แสดงว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.58, SD = .24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (M = 4.64, SD = .29) รองลงมา คือ หลักการกระจายอำนาจ (M = 4.58, SD = .26) หลักการมีส่วนร่วม (M = 4.56, SD = .30) ลำดับสุดท้าย คือ หลักการบริหารตนเอง (M = 4.53, SD = .29)

ส่วนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปี – 10 ปี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.69, SD = .29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (M = 4.70, SD = .33) และหลักการกระจายอำนาจ (M = 4.70, SD = .32) รองลงมา คือ หลักการบริหารตนเอง (M = 4.69, SD = .32) ลำดับสุดท้าย คือ หลักการมีส่วนร่วม (M = 4.68, SD = .33)

ในขณะที่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปี

ขึ้นไป พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.71, SD = .28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ($M = 4.75, SD = .31$) และหลักการกระจายอำนาจ ($M = 4.75, SD = .25$) รองลงมา คือ หลักการมีส่วนร่วม ($M = 4.70, SD = .34$) ลำดับสุดท้าย คือ หลักการบริหารตนเอง ($M = 4.63, SD = .37$)

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหาร โดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.	หลักการกระจาย อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	.62	2	.31	3.71*	.03
		ภายในกลุ่ม	12.06	145	.08		
		รวม	12.67	147			
2.	หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.47	2	.24	2.18	.12
		ภายในกลุ่ม	15.67	145	.11		
		รวม	16.14	147			
3.	หลักการบริหาร ตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	.60	2	.30	2.82	.06
		ภายในกลุ่ม	15.40	145	.11		
		รวม	16.00	147			
4.	หลักการตรวจสอบ และถ่วงดุล	ระหว่างกลุ่ม	.21	2	.11	1.08	.34
		ภายในกลุ่ม	14.21	145	.10		
		รวม	14.42	147			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	.40	2	.20	2.59	.08
		ภายในกลุ่ม	11.25	145	.08		
		รวม	11.66	147			

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 แสดงว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลักการกระจายอำนาจ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ่ ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านหลักการกระจายอำนาจ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน เป็นรายคู่

ประสบการณ์	M	ขนาดโรงเรียน		
		ต่ำกว่า 5 ปี	5 ปี – 10 ปี	10 ปี ขึ้นไป
		4.58	4.70	4.75
ต่ำกว่า 5 ปี	4.58	-	.12	.17
5 ปี – 10 ปี	4.70	-	-	.05*
10 ปี ขึ้นไป	4.75	-	-	-

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านหลักการกระจายอำนาจ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปี ขึ้นไป แตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปี – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ขนาดโรงเรียน				t	p
		ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่พิเศษ			
		M	SD	M	SD		
1.	หลักการกระจายอำนาจ	4.45	.27	4.80	.22	8.13*	.00
2.	หลักการมีส่วนร่วม	4.46	.31	4.75	.30	5.51	.00
3.	หลักการบริหารตนเอง	4.46	.24	4.72	.34	4.76	.00
4.	หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	4.49	.27	4.80	.28	6.55	.00
	รวม	4.47	.23	4.78	.25	7.26	.00

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครู โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็น ของครูผู้สอนทั้ง 4 หลักการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามลักษณะชีวสังคม

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ ของครูผู้สอน พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามระดับ การศึกษาของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ทำงานของครูผู้สอน พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการกระจายอำนาจ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปี ขึ้นไป แตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปี – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดโรงเรียนของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม และหลักการบริหารตนเอง อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนให้โรงเรียน ซึ่งเป็นนิติบุคคลมีการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจ ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2565-2567 ให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ส่งผลให้โรงเรียนต่างมีความเข้าใจและยึดแนวทางในการปฏิบัติที่ตรงกัน

จากผลการวิจัยพบว่าหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดลำดับแรกตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อาจเนื่องมาจากโรงเรียนทุกแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีการบริหารภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษาโดยตระหนักถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน โดยมีการประกันคุณภาพสถานศึกษาเป็นสิ่งยืนยันให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2544) ในขณะที่หลักการกระจายอำนาจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดลำดับที่ 2 อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักการกระจายอำนาจในโรงเรียนซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนตามแนวทางที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มีการกระจายอำนาจออกเป็น บริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไปมีการกำหนด โครงสร้างหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน (กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 9) ในขณะที่หลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ลำดับที่ 3 อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีการบริหารโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ โดยครูผู้สอนและ คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในวาระการประชุมต่าง ๆ แต่อำนาจในการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหารเป็นหลัก (ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2553, หน้า 210)

ส่วนหลักการบริหารตนเองมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดลำดับสุดท้าย อาจเนื่องมาจาก การกระจายอำนาจลงสู่โรงเรียน และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนมากขึ้น แต่ก็ยังพบว่า โรงเรียนยังไม่ได้รับการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง โดยยังไม่ได้เป็นนิติบุคคลที่สามารถบริหารจัดการ ได้ด้วยตนเอง และคณะกรรมการสถานศึกษายังมีบทบาทน้อยในการบริหารจัดการสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2544, หน้า 3) สอดคล้องกับการวิจัยของ รุ่งทิพย์ ยวงลำไย (2565) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวดี ชื่นชอบกมล (2560) ศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของกลุ่มสหวิทยาเขตพลอยไพลินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี ผลวิจัยพบว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนมีทัศนคติ ต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของกลุ่มสหวิทยาเขตพลอยไพลินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีทัศนคติต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ ของครูผู้สอน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้อง ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากครูทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ไกล่เคียงกัน มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน อีกทั้งในปัจจุบัน ผู้บริหารมีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้เกิดเป็นครูมืออาชีพตามความรู้ความสามารถและ มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียนโดยไม่แบ่งแยกเพศ ส่งผลให้ครูผู้สอน ทั้งเพศชาย และเพศหญิงให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานอย่างเต็มความสามารถ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2556, หน้า 196) สอดคล้องกับการวิจัยของ (จุรีรัตน์ ทัดแก้ว, 2560) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ

ผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิวพร สิทธิพันธ์, 2560) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาไม่ได้มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติของครูผู้สอนต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดเห็นความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจึงมีการจัดอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งทางด้านผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักการสร้างภาวะผู้นำให้แก่บุคลากรในโรงเรียน กระจายความรับผิดชอบให้ทีมงานต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำให้เกิดผู้นำกลุ่มและสมาชิกในโรงเรียนผลักเปลี่ยนการเป็นผู้นำในทีมงานโดยไม่ได้ยึดติดที่ระดับการศึกษา การทำงานเป็นทีมทำให้มีการสื่อสารในทีมงานและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ อันทำให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้และเข้าใจนโยบายและแนวทางการบริหารของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น (Wayne and Miskel, 2005 อ้างอิงใน ภัทธราวุธ มีทรัพย์มัน, 2556, หน้า 20) สอดคล้องกับการวิจัยของ นิพันธ์ ยอดดี (2564) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครูผู้สอน พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการกระจายอำนาจ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปี ขึ้นไป แตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปี - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์มากกว่ามีความเข้าใจต่อหลักการกระจายอำนาจ โดยมีความคิดเห็นว่าการกระจายอำนาจจะเป็นกลยุทธ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสู่ความสำเร็จเกิดความคล่องตัวโดยอาศัย

องค์ความรู้ ทักษะความสามารถ ที่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างเครือข่าย โดยสร้างเพื่อนร่วมทางด้วยการแบ่งปันความรู้ ความคิด และประสบการณ์ให้ผู้อื่น ได้เรียนรู้และได้รับผลประโยชน์ด้วยกัน อันเป็นการสร้างพันธมิตรที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันต่อไป มากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542, หน้า 202 - 203) สอดคล้องกับการวิจัยของ เกวลี เกร็มย์ (2561) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ประสบการณ์การทำงานโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ จุริรัตน์ ทัดแก้ว (2560) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านมีความคิดเห็นต่างกัน ด้านการกระจายอำนาจครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 10 – 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดโรงเรียนของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษอยู่ในบริบทโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล มีงบประมาณเพียงพอในการบริหารจัดการ ส่งผลให้โรงเรียนสามารถบริหารให้เป็นไปตามสายบังคับบัญชา ครูผู้สอนจึงสามารถปฏิบัติตามหลักการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ มากกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากร ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ส่งผลให้ครูผู้สอนไม่สามารถปฏิบัติโดยยึดหลักการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้เท่าที่ควร ด้วยบริบทที่แตกต่างกัน แต่ครูผู้สอนมีภารกิจเหมือนกันจึงทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนแตกต่างกัน ดังที่ กรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 141) กล่าวว่า ปัญหาสำคัญในการนำหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ คือการที่บุคลากรต้องเสียเวลาไปกับการประชุม และใช้เวลาทำงานมากกว่าปกติ ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีโครงสร้างทางการบริหารที่มีจำนวนบุคลากรน้อย ทำให้การตัดสินใจและการบริหารจัดการอาจมีความยุ่งเหยิงและล่าช้า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอาจมีความยากลำบากในการพัฒนาและปรับปรุงสอดคล้องกับการวิจัยของ พรรณรังษี อินทมะโน (2566) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการ

เรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า ขนาดสถานศึกษามีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับการวิจัยของ ณัทกุลพัชร ดาศรี (2560) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มโรงเรียนอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 พบว่า จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติมากกว่า สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดลำดับสุดท้าย คือ หลักการบริหารตนเอง ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับระบบการบริหารจัดการภายในองค์กร ที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และมีแผนการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และบริบทของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารควรคำนึงถึงการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาได้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนของครูผู้สอน มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสร้างความเข้าใจ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยกำหนดแนวทางในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งแก้ไขปัญหาโรงเรียน ให้เหมาะสมตามบริบท
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครูผู้สอน ด้านหลักการกระจายอำนาจมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญโดยการจัดให้มีการอบรม สัมมนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ให้พร้อมในการทำงาน อีกทั้งควรจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมตามความถนัดและความสามารถ เพื่อสนองกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตรวจสอบและถ่วงดุลในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิภาพการทำงานของครู

บรรณานุกรม

- กรกมล เพิ่มผล. (2554). การบริการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพฯ.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). แนวทางการดำเนินงานการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2548). รายงานผลการติดตามผลการประเมินภายนอกตามมาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ: กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- เกวลี เกร็มย์. (2561). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2559). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2566, จาก http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html
- จรุณี แก้วเฮี้ยน. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. สงขลา: ชานเมือง.
- จามจรี จำเมือง. (2558). คู่มือเตรียมสอบ แนวข้อสอบ ผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาเพื่อเลื่อนตำแหน่ง เปลี่ยนตำแหน่ง พร้อมเฉลย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จำลอง นักพ่อน. (2553). เส้นทางสู่นักบริหารการศึกษามีอาชีพ. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2566, จาก <http://www.moe.go.th/wijairoad920map.htm>
- จิรัสสา ไชยแก้ว. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. การศึกษาอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.
- จวีร์รัตน์ ทัดแก้ว. (2560). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ณัฐวุฒิ ชื่นชอบกมล. (2560). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของกลุ่มสหวิทยาเขตพลอยไพลิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

- ณัทกุลพัชร ดาศรี. (2560). การศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มโรงเรียนอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
กรุงเทพฯ.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2553). การบริหารและการจัดการสถานศึกษา. นครปฐม: คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- นิพนธ์ ยอดดี. (2564). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราสาร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยหาดใหญ่,
สงขลา.
- บุญมี เณรยอด. (2546). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ:
เสมาธรรม.
- บุญรัตน์ วงศ์ใหญ่. (2559). แนวคิด 5 ประการในการบริหารโรงเรียนเอกชนให้ประสบผลสำเร็จ.
สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2566, จาก [http://www.praphansarn.com/
new/c_read/detail.asp?id=93](http://www.praphansarn.com/new/c_read/detail.asp?id=93)
- ปณิต จตุพศ. (2551). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่
การศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- พรรณรังษี อินทมะโน. (2566). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็ก
ที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม., มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- พระอนันต์ แพงวงษ์. (2566). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
กลุ่ม 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, กรุงเทพฯ.
- พิมพ์รักษ์ สามคุ้มพิมพ์. (2556). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับ
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม
- ไพฑูริย์ สุขผลานันท์. (2558). การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ภัทรารุช มีทรัพย์มัน. (2556). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- มานิตตา ชาญไชย. (2554). ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: นำศิลป์
- รุ่งทิพย์ ยวงลำไย. (2565). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 9(3), 96-107.
- ศิวพร สิทธิพันธ์. (2560). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2548). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- สมชาย เทพแสง. (2560). การบริหารและการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สมาน อัสวภูมิ. (2553). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. ภูเก็ต: อูบล กิจออฟเซท.
- สฤกษ์ จิตนอก. (2548). การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- สัมมา ธนินต์ย์. (2556). หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570. สมุทรปราการ: สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2544). รายงานการพัฒนาบุคลากรทั้งโรงเรียนโครงการการ ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อรุณี ทองนพคุณ. (2558). บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เจตรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี, จันทบุรี.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). หลักการบริหารแบบฐานโรงเรียน. กรุงเทพฯ: พระรามสี่.
- Delancy, J. G. (2001). The relationship between school - based management and school Improvement. New York: McGraw-Hill.

- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A. and Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. **Behavior Research Methods**, 41(4), 1149-1160.
- Wilson, R. J. (2001). **School-Based Management in Alberta : Perceptions of Public School Leaders, 1994 - 1997**. Dissertation Ph.D., University of San Diego, California.

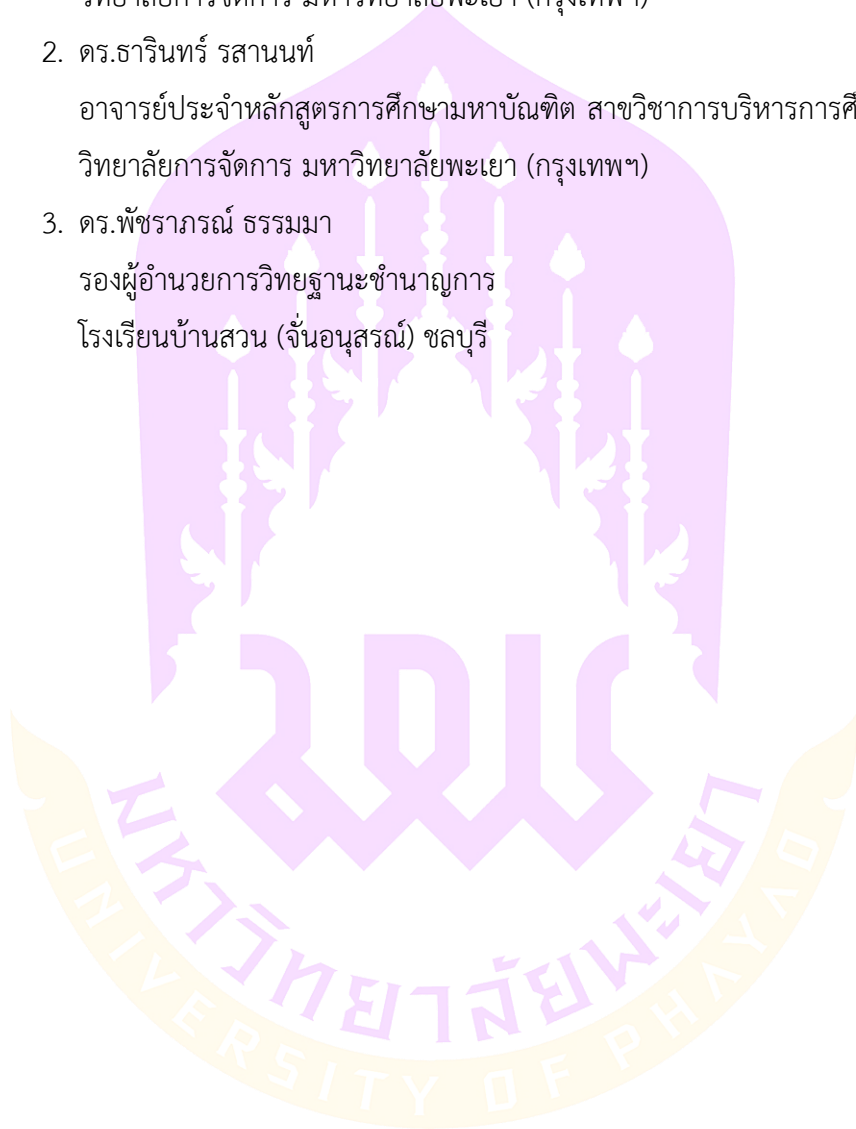

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์
อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ)
2. ดร.ธารินทร์ รसानนท์
อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ)
3. ดร.พัชราภรณ์ ธรรมมา
รองผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการ
โรงเรียนบ้านสวน (จันอนุสรณ์) ชลบุรี

ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
หลักการกระจายอำนาจ							
1.	โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	โรงเรียนมีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหารงานตามโครงสร้างการบริหาร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	โรงเรียนมีการจัดทำเอกสารขอข่ายการบริหารงาน หน้าที่ความรับผิดชอบของครูและบุคลากร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	โรงเรียนมีการกระจายอำนาจการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่ายบริหาร ได้แก่ บริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	โรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารงานอย่างอิสระ ตามสถานการณ์และบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.	โรงเรียนมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานแก่ครู และบุคลากรตามความรู้ความสามารถ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
หลักการมีส่วนร่วม							
7.	โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนองค์กรชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนพระภิกษุสงฆ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8.	โรงเรียนมีการจัดประชุมพบปะผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
9.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูและคณะกรรมการนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการประชุม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10.	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11.	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ กำหนดนโยบายของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12.	โรงเรียนจัดให้มีการบูรณาการใช้ทรัพยากรและความรู้จากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
หลักการบริหารตนเอง							
13.	โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรได้อย่างอิสระ โดยไม่รบกวนการตัดสินใจจากส่วนกลาง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14.	โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาได้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15.	โรงเรียนมีแผนการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และบริบทของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16.	โรงเรียนสามารถระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาได้อย่างอิสระ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17.	โรงเรียนมีคณะกรรมการในการตรวจสอบ และประเมินผลของการปฏิบัติงานภายในองค์กรอย่างเป็นระบบภายใต้นโยบายของส่วนกลาง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18.	โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
19.	โรงเรียนมีแผนเผชิญเหตุรองรับเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยไม่ได้รับการสั่งการจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล							
20.	โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
21.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ-ครุภัณฑ์ เพื่อแสดงความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23.	โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาประจำปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24.	โรงเรียนจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25.	โรงเรียนมีระบบแบบฟอร์มเอกสารในการขออนุมัติดำเนินงานต่างๆ เช่น การจัดซื้อ-จัดจ้าง การเบิกจ่าย การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกประเภท	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26.	โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้เงินตามแผนปฏิบัติการประจำปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27.	โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมภารกิจแสดงถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหาร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28.	โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
29.	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และเปิดเผยต่อสาธารณะ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 29 ข้อ
3. ในการตอบแบบสอบถามกรุณาแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวชญานุช พูแก้ว

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. ระดับการศึกษา
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ทำงาน
 ต่ำกว่า 5 ปี
 5 ปี – 10 ปี
 10 ปี ขึ้นไป
4. ขนาดโรงเรียน
 ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน)
 ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 – 1,499 คน)
 ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 1,500 – 2,499 คน)
 ขนาดใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ได้ดำเนินการตามสภาพความเป็นจริงของท่าน แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง มีระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับพฤติกรรม/ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับพฤติกรรม/ ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักการกระจายอำนาจ						
1.	โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานเป็นระบบ					

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับพฤติกรรม/ ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
2.	โรงเรียนมีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหารงานตามโครงสร้างการบริหาร					
3.	โรงเรียนมีการจัดทำเอกสารขอข่ายการบริหารงานหน้าที่ความรับผิดชอบของครูและบุคลากร					
4.	โรงเรียนมีการกระจายอำนาจการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่ายบริหาร ได้แก่ บริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป					
5.	โรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารงานอย่างอิสระ ตามสถานการณ์และบริบทของสถานศึกษา					
6.	โรงเรียนมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานแก่ครูและบุคลากรตามความรู้ความสามารถ					
หลักการมีส่วนร่วม						
7.	โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนองค์กรชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนพระภิกษุสงฆ์					
8.	โรงเรียนมีการจัดประชุมพบปะผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ					
9.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูและคณะกรรมการนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการประชุม					
10.	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น					
11.	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ กำหนดนโยบายของโรงเรียน					
12.	โรงเรียนจัดให้มีการบูรณาการใช้ทรัพยากรและความรู้จากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด					

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับพฤติกรรม/ ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักการบริหารตนเอง						
13.	โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรได้อย่างอิสระ โดยไม่รอการตัดสินใจจากส่วนกลาง					
14.	โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาได้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน					
15.	โรงเรียนมีแผนการพัฒนาดตนเองที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และบริบทของโรงเรียน					
16.	โรงเรียนสามารถระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาได้อย่างอิสระ					
17.	โรงเรียนมีคณะกรรมการในการตรวจสอบ และประเมินผลของการปฏิบัติงานภายในองค์กรอย่างเป็นระบบภายใต้ นโยบายของส่วนกลาง					
18.	โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่					
19.	โรงเรียนมีแผนเผชิญเหตุรองรับเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยไม่ได้รับการสั่งการจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียว					
หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล						
20.	โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ					
21.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ – ครุภัณฑ์ เพื่อแสดงความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน					
22.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
23.	โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาประจำปี					
24.	โรงเรียนจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					

ข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับพฤติกรรม/ ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
25.	โรงเรียนมีระบบแบบฟอร์มเอกสารในการขออนุมัติดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การจัดซื้อ – จัดจ้าง การเบิกจ่าย การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกประเภท					
26.	โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้เงินตามแผนปฏิบัติการประจำปี					
27.	โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมภารกิจแสดงถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหาร					
28.	โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว					
29.	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และเปิดเผยต่อสาธารณะ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ชญานุช พุแก้ว
วัน เดือน ปี เกิด	5 มีนาคม 2536
สถานที่เกิด	พะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2559 กศ.บ., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา พ.ศ. 2559 วท.บ. (เคมี), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	98/1038 เอ สเปซ เมกา ต.บางแก้ว อ. บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540
ผลงานตีพิมพ์	ชญานุช พุแก้ว และสมศักดิ์ เอี่ยมคงสี. (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 9(2).

